

2014 boazodoallošiehtadusa loahppabeavdegirji

Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta bokte ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) leat šiehtadallan 2014/2015 boazodoallošiehtadusa.

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) bealis serve:

Šiehtadallanlávdegoddi	Nils Henrik Sara (jodiheaddji)
	Torstein Appfjell
	Inge Even Danielsen

Áššedovdit/ráđđeaddit	Berit Marie Lise Eira
	Randi Skum
	Asgrim Opdal
	Gaute Helland

Stáhta bealis serve:

Šiehtadallanlávdegoddi	Anne Marie Glosli (jodiheaddji)
	Marit Myklevold
	Sveinung Rundberg

Áššedovdit/ráđđeaddit	Lill Tove Voje Skorge
	Anne Merete M. Sara (Stáhta boazodoallohálddahus)
	Hans Erik Børresen (Giella- ja ođasmahttindepartemeanta)

Áici	Marit Meløy Utsi (Sámediggi)
------	------------------------------

Čálli	Morten Floor
-------	--------------

1. 2013/2014 BOAZODOALLOŠIEHTADUSA BUŠEAHTTARIEVDADUSAT

1.1 Eai beasa geavahit dálveguohtumiid Ruotas

Ruhtadan dihte doaibmajuid orohagaide, mat eai beasa geavahit dálveguohtumiid Ruotas 2013/2014 áigodagas, ovddiduvvo Stuoradikki 2014/2015 boazodoallošiehtadusa meannudeami oktavuodas evttohus sirdit 1,9 miljovna ruvnno kapihttala 1147 poasttas 71 kapihttala 1151 postii 51.

Ortnega hálddašepmái ráhkaduvvojit njuolggadusat.

1.2 Unnit golaheami 2012 geavaheapmi

Dan oktavuodas go Stuorradiggi meannuda 2014/2015 boazodoallošiehtadusa ovddiduvvo evttohus, man mielde sirdet 7,0 milj. ruvnno kapihttala 1151 poasttas 75 kapihttala 1151 postii 51. Eará postii sirdin sáhtta ovddiduvvot dainna eavttuin, ahte 2013 unnit golaheami dohkkehuvvo.

Šiehtadallanbealit leat ovttaoaivilis dan hárrái, ahte geavahit unnit golaheami dákkár doaimmaide:

- Infrastruktuvrra doaimmat, maiguin lámččet dili dasa ahte eanet bohccot njuvvojit.
- Gelbbolašvuodakurssat, mat čatnasit bohccobierggu priváhta njuovvamii ja lagaš márkaniidda vuovdimii.
- Pilohtaprošeakta – Ovddidit boazodoalu eanangeavahankárttaid.

1.2.1 Infrastruktuvrra doaimmat, maiguin lámččet dili dasa ahte eanet bohccot njuvvojit

2013/2014 boazodoallošiehtadusa dagadettiin oassebealit sohpe bidjat 7,5 milj. ruvnno infrastruktuvrra odasmahttimii, mainna ovddidit eanet bohccuid njuovvama.

Lagabui meroštallojuvvon proseassa manjá kártejuvvojedje ovttaskas boazodoalloguovllu dárbbut. Kártema vuodul BOF-stivra vuoruhii guovlluid ja orohagaid. Dan vuoruheami vuodul, ja giddat 2012 dahkkojuvvon strategalaš plána vuodul galge meannudit orohagaid ohcamušaid.

7,5 milj. ruvnno lassijuolludeapmi 2013 ii gokčan sáddejuvvon ohcamušaid. Dan vuodul, mii dahkkojuvvui 2013 ja ealáhusa dálá hástalusaidda vuodul, de oassebealit bidjet vuoddu, ahte BOF-stivra meannuda infrastruktuurdoaimmaid giddat, nu ahte rusttegat besset bargat dan ovdii, ahte njuvvet ja vuvdet eanet áigodagas 2014/2015.

Várrejuvvo 5,0 milj. ruvnno boazodoalu infrastruktuurdoaimmaide.

1.2.2 Gelbbolašvuodakurssat

Šiehtadallanbealit oidnet ulbmillažžan čadahit priváhta njuovvama ja lagaš márkaniidda vuovdima kurssa, ja dan oktavuodas kurssa dálá njuolggadusaid birra ja gazirdanniibbi geavaheami birra.

NBR oažžu ovddasvástádusa plánet ja čadahit boazodolliid kurssaid. Ovdal kurssaid lágideami NBR sádde kursaplána ja bušeahta Stáhta boazodoallohállddahusa (SBH) dohkkeheapmái. Kurssaid galgá plánet nu, ahte daid lágideat ovdal 2014/2015 njuovvanáigodaga.

2014 juolluduvvo eanemusat 500.000 priváhta njuovvama ja vuovdima kursii, ja gazirdanniibbi geavahankursii.

1.2.3 Pilohtaprošeakta – Boazodoalu eanangeavaheami kártta ovddideapmi

Šiehtadallanbealit leat ovtta oaivilis dan hárrái, ahte čadahuvvo pilohtaprošeakta, mas ráhkadit kárttaid, mat čalmmustahttet ja čájehit ollislašvuohtan huksendoaimmaid iešguđet orohagaid rájiid siskkobealde.

SBH oažžu ovddasvástádusa pilohtaprošeavtta čadaheames, ja dárbblaš gelbbolašvuoda oastimis prošeavtta čadaheapmái. NBR searvá bargui.

Šiehtadallanbealit oidnet ulbmillažžan geavahit vuodđun boazodoalu eanangeavaheami kárttaid. SBH ovddasvástádus lea odasmahttit kárttaid dadistaga ja dat oamasta kártadáhtavuodu.

Pilohtaprošeakta čadahuvvo guovtti muttus. Vuosttaš muttus oahpásmuvvet Ruota čearuid eanangeavaheami kárttaide, vai oidnet mo eanangeavaheami kárttat leat ráhkaduvvon, ruhtaduvvon, gii oamasta kártema dieduid, mo diedut odasmahttojit, ja makkár vásáhusat Ruota bealde leat leamaš sisabahkkenkártaiguin.

Vuosttaš muttus árvoštallet dasto ahte sáhttetgo dálá eanangeavahankárttaid ovddidit, nu ahte dat čájevčče orohaga eatnamiin čadahuvvon huksendoaimmaid. Livččii vuogas geavahit SBH Norge digitalt -miellahttovuoda. Jos mávssolaš diedut báikkiid birra eai leat olámuttus Norge digitalt bokte, de galgá árvoštallat oastit dárbblaš dieduid.

Vuosttaš muttus ráhkaduvvo raporta, mii sáddejuvvo oassebeliide ovdal njuolggadusčoahkkima, mii lea miesse-/geassemánus 2014. Šiehtadallanbealit mearridit njuolggadusčoahkkimis joatkágo SBH nuppiin muttuin, mas ráhkadit guovtti orohakkii sisabahkkenkárta. Kárttat galget gárvánit 2014.

Pilohtaprošeavtta čadaheapmái várrejuvvo 1,5 milj. ruvnno.

2. 2014/2015 BOAZODOALLOŠIEHTADUS

Šiehtadallanbealit leat soahpan 2014/2015 boazodoallošiehtadusa, mii gusto suoidnemánu 1. b. 2014 rájes geassemánu 30. beaivvi rádjái 2015. Šiehtadusteaksta lea guorahallojuvvon ja vuolláičállojuvvon.

Šiehtadallanbealit leat ovttaoaivilis dáid poasttaid ja ortnegiid hárrái

2.1 Poasta 51: Boazodoalu ovddidanfoanda (BOF)

2.1.1 Nissonolbmuid doaibmabijut

Šiehtadallanbealit leat ovtta oaivilis, ahte eai merkejuvvo sierra ruđat nissonolbmuid doaibmabijuide. Šiehtadallanbealit deattastit, ahte dainna eai heaittit doaibmabijuid nissonolbmuid várás. Boazodoalu nissonolbmot sáhttet ain ohcat BOF prošeaktaruđaid, dahje NBR sáhtta organisašuvdnan ohcat doarjaga ovddidanprošeavttaide.

NBR lea ráhkadan boazodoalu dásseárvostrategiija, mas leat konkreta áššit, maid čuovvulit. Boahtteáiggis lea mávssolaš, ahte NBR bargá aktiivvalaččat ja ulbmillaččat strategiijain, ja ahte NBR vuoruha iešguđet doaimmaid. Erenoamážit deattastit man mávssolaš lea, ahte NBR láhčá saji eanet nissoniidda iežas organisašuvnnas. Dat guoská sihke NBR stivrii ja báikkálaš servviide.

BOF nissonruđaid njuolggadusat eai šat gusto 2014 loahpa rájes. Šiehtadallanbealit sohpe, ahte NBR searvá bargui, man olis ráhkadit odđa njuolggadusaid nissondoaimmaide, mat ruhtaduvvojit BOF bokte. NBR galgá maid beassat searvat aktiivvalaččat odđa njuolggadusaid almmustahttimii.

2.1.2 Dutkan ja ovddideapmi

Šiehtadanbealit leat soahpan ahte eai várrejuvvo sierra ruđat dutkamii ja bagadallamii 2014:s. Eaktuduvvo ahte BOF stivra farggamusat čielggada mo dán jagi juolludeapmi geavahuvvo.

2.1.3 Sámedikki doarjjaortnegat ealáhusovddideapmái/STN

Vai sáhttet vuoruhit doaimmaid, mat njuolga movttiidahttet njuovvat ja vuovdit eanet bohccobiergggu, de šiehtadallanbealit leat ovtta oaivilis dan hárrái, ahte ii juolluduvvo doarjja Sámedikki ealáhusovddideami doarjjaortnegiidda (STN).

2.1.4 Riidduid eastadeapmi

Šiehtadallanbealit čujuhit dasa, ahte riidduid eastadeami doaibmabijuid váldoulbmil lea unnidit riidduid boazodoalu ja eará eanandoalu gaskkas, ja deattuha ahte lea dehálaš ahte Máttá-Trøndelága fylkkamánni bargá vudolaččat kvalitehtasihkkarastimiin, go vuoruha sidjiide boahtán ohcamiid ortnega ulbmiliid ektui. Šiehtadallanbealit bidjet vuoddun ahte boahtte eanandoallobohtosa

oktavuodas juolluduvvo fylkkamánnái unnimusat 1,45 milj. ruvnno vástideaddji juolludeapmái boahhte eanandoallošiehtadusas.

2.1.5 Boazoprográmma

2012/2013 boazodoallošiehtadusa šiehtadallamiid oktavuodas šiehtadallanbealit sohpe heahttit ÁHP-bohcco ja álggahit ođđa prográmma, mii vástida Ruoná mátkkoštanealáhusa ja báikkálaš biepmu prográmmii. Ođđa prográmma namman šattai Boazoprográmma. Boazoprográmmain galgá erenoamážit fuolahit ÁHP-bohcco kundariid hástalusain. Seammás mátkkoštanealáhusaide vuodđuduvvi ealáhusovdáneapmi lea maid boazodoalu oassin, nu go maiddái boazodoalu ja reidenfitnodagaid ovttasbargu prográmma olis.

Innovasjon Norge lea ovddidan árvalusa, man mielde Boazoprográmma buohtalastet Ruoná mátkkoštanealáhusa ja báikkálaš biepmu ovddidanprográmmain. Šiehtadallanbealit čujuhit dasa, ahte goappáge prográmmas lea sullasaš áigumuš, ja dat oidnet ahte bohccobiergofitnodagaide sáhtášii leat ávkin jos prográmmaid lágidity lávgalagaid. Dan vuodul šiehtadallanbealit leat soahpan, ahte Boazoprográmma fáttmastuvvo Ruoná mátkkoštanealáhusa ja báikkálaš biepmu ovddidanprográmmii.

Dat eaktuda, ahte boazodoallu oázžu ovddasteaddji Ruoná mátkkoštanealáhusa ja báikkálaš biepmu ovddidanprográmma stivrenjovkui. Dasto eaktuduvvo maid, ahte Innovasjon Norge bargá ain ángirit ja láhčá dilálašvuodaid prográmma bohccobiergokundariidda, ja ahte ain čalmmustahttet prográmma ja Innovasjon Norge vejolašvuodaid obalohkái. Muđui šiehtadallanbealit sohpe doalahit prográmma ráhkadusa ja ángiruššansurggiid.

Boazoprográmma ja Ruoná mátkkoštanealáhusa ja báikkálaš biepmu ovddidanprográmma ovtastahttojit ođđajagemánu 1. b. 2015.

2.1.6 Fágareiveortnet

Šiehtadallanbealit leat ovttá oaivilis dan hárrái, ahte fágareiveortnet lea mávssolaš ortnet. Šiehtadallanbealit leat dattetge ain dan oaivilis, ahte ortnega berre váldit eret boazodoallošiehtadusas, go eará ruhtadeapmi lea ordnejuvvon. Šiehtadallanbealit eaktudit, ahte Oahpahuskantuvra bargá aktiivvalaččat dainna áigumušain.

Dan barggu oassin, mainna nannejit nissoniid sajádaga boazodoalus, oahpahuskantuvra áigu ain vuoruhit nissoniid, go válljejit fidnoohppiid ja bagadalliid boahtteáiggis. Dan lassin šiehtadallanbealit čujuhit dasa, ahte lea mávssolaš sihkkarastit fidnoohppiid geográfalaš juogu.

2.1.7 Márkandoaimmat

Šiehtadallanbealit leat ovttá oaivilis dan hárrái, ahte Márkanlávdegotti váldobargu lea sihkkarastit norgga bohccobirgui positiiva fuopmášumi ja addit loahppageavaheaddjái oastinmovtta. Dan lassin Márkanlávdegoddi galgá gaskkustit márkaniid relevánta hástalusaid eará aktevrraide. Márkanlávdegoddi galgá ain geavahit moniid ja bierggu diehtajuohkinkantuvrra (OEK) strategalaš ovttasbargoguoibmin válljejuvvon márkandoaimmaid čadaheamis.

Šiehtadallanbealit čujuhit, ahte ovddos guvlui aktevrrat eai sáhte vuordit generalaš márkánfievrrideami gokčama dušše boazodoallošiehtadusa ruđain. Go váldá vuhtii, ahte bohccobierggus ii leat vuovdindivat, de fitnodagat fertejit ieža bidjat ruđa mearkaneutrála márkánfievrrideapmái. Danin Márkanlávdegoddi ferte gulahallat bohccobiergosurggiin dan hárrái mo sii servet goluide. Mearkaneutrála márkánfievrrideami lassin šiehtadallanbealit deattastit man dehálaš lea, ahte iešguhtetge fitnodat váldá stuorát ovddasvástádusa iežas márkangelbbolašvuoda bajideames ja iežas buktagiid márkánfievrrideames.

Márkanlávdegoddi lea ovddidahtán Norgga bohccobirgui generalaš visuála identitehta. Viduála identitehta deattasta Norgga bohccobierggu mihtilmasvuodaid, maid guovddázis lea buorre máhku, ja árvvut eakti, buhtis ja lunddolaš. Hábmemiin gaskkustit, ahte bohccobiergu lea *duoddaris boahhtán smierus birgu, mas lea buorre máhku*. Visuála profiila oaččui buori hábmema mearkka 2013 Norgga hábmenrádis (Norsk Designråd). Šiehtadallanbealit ávžžuhit Márkanlávdegotti gávnnahtit ulbmillaš vugiid, maiguin bohccobiergofitnodagat sáhttet ávkkástallat visuála profillain.

Šiehtadallanbealit oidnet mávssolažžan, ahte Márkanlávdegoddi bargá lávgalagaid Boazoprográmmain, ja ahte dat maiddá boahhte šiehtadusaigodagas lágidity oktasáš doaimmaid.

Márkanlávdegoddi lea ráhkadan giehtagirjji Norgga bohccobiergomárkana birra. Šiehtadallanbealit oidnet ahte Márkangiehtagirji sáhtá bajidity vuoddoladdasis beroštumi ja dihtomielalašvuoda dan bokte, ahte dat ovddida boazodollui positiiva beaggima, ja fuopmášahtá man mávssolaš lea buvttadit ja doaimmahit bierggu, mas lea buorre kvalitehta. Márkanlávdegoddi lea bargan aktiivvalaččat giehtagirjji atnui váldimiin vuosttaš muttus. Ovđal 2014/2015 nuovvanáigodaga NBR galgá leat bargan dan ovđii, ahte giehtagirjji váldet atnui iežas organisašuvnnas ja iežas miellahtuid gaska.

Šiehtadallanbealit dorjot Márkanlávdegotti 2014-2015 odđa márkánplána, ja 2014 doaimbaplána. Márkanlávdegotti unnit golaheapmi 2013 sirdojuvvo 2014:i.

Márkanlávdegottis leat leamaš eanet doaimmat, go álggus vurdojuvvui. Dat lea dárbbášuvvon go váldá vuhtii sajádaga, mii bohccobierggus lea leamaš márkanis. Sihke miellahtuin ja čállingottis leat leamaš eanet doaimmat go vurdojuvvon. Ain

gáibiduvvo alla doaibmadássi Márkanlávdegotti miellahtuin ja čállingottis. Šiehtadallanbealit leat danin ovttaoaivilis ahte Márkanlávdegoddi oažžu vejolašvuoda geavahit eará atnui gitta 100.000 ruvnno 2013 bušeahtas ja dainna buhtadit stuorát bargonoadi ja eanet mátkkoštallamiid. Dasa lassin sáhtta vel 100 000 ruvnno geavahuvvot eará atnui, vai čállingoddi beassá čuovvolit daid bargguid, maid lávdegoddi mearrida čadahit.

2.1.8 Bohccuid suvdin:

Bohccuid suvdinsoahpamuš Seaworksain nohká oddajagemánu 1. b. 2015. Šiehtadallanbealit oidnet dárbbaslašžan nammadit bargojoavkku, mii árvala mo láhčit dilálašvuodaid sulluid geavaheapmái geasseguohtumin ain viidasut. Šiehtadallanbealit leat ovttaoaivilis dan hárrái, ahte nammaduvvo bargojoavku, mas leat 4 lahtu. Guoktása nammada NBR ja guoktása nammada Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta bokte. Okta stáhta lahtuin nammaduvvo bargojoavkku jodiheaddjin. Stáhta boazodoallohálddahus lea bargojoavkku čállingoddi. Eaktuduvvo, ahte šiehtadallanbealit ságastallet árvalusa birra gida 2014 njuolggadusčoahkkimis ja mearridit mo bargat viidaseappot áššiin.

Bargojoavkku bargoviidodahkan addojuvvui:

- a) Bargojoavku galgá čilget man muddui orohagat geavahit sulluid geasseguohtumin ja mo dán áigge johtet sulluide ja ruovttoluotta. Čilgehusas galgá maid oaidnit gokčojuvvojitgo orohagaid johtingolut.
- b) Bargojoavku galgá árvoštallat man muddui boahtteáiggis dárbbasuvvo suvdit bohccuid. Dasto galgá árvoštallat eará vejolaš johtinvugiid, ja daidda gullevaš goluid. Galgá maid árvoštallat johtinvugiid buriid ja heajos beliid, go daid buohtastahtta dálá suvdinortnegiin. Dan oktavuodas galgá maid árvoštallat makkár čuovvumušat iešguđet johtinvugiin leat eará orohagaide/siiddaide, mat johtet seammá guovllus, ja mo dat váikkuhit sámi árbevirolaš johtimii.
- c) Goabbáge šiehtadallanbealli gokčá iežas goluid joavkku barggu oktavuodas.
- d) Bargojoavku galgá ovddidit árvalusa šiehtadallanbeliide ovdal gida 2014 njuolggadusčoahkkima.

2.1.9 Guodohanbarttat ja rusttegat

Šiehtadallanbealit leat soahpan doalahit rusttetdoarjaga máksomeriid. Sii leat maid soahpan ahte ii juolluduvvo doarjja daid siidaosiid rusttegiidda, mat eai deavdde oppalaš eavttuid, mat leat *Njuolggadusas doarjaga birra siidaosiide ja boazoservviide*, iige orohagaide, mat eai deavdde oppalaš eavttuid, mat leat *Njuolggadusas doarjaga birra orohagaide ja boazoservviide*.

Guodohanbarttaid doarjjaortnet heaittihuvvo.

2.1.10 Oahppan- ja fuolahanvuđot bálvalusat

2012/2013 boazodoallošiehtadusa šiehtadallamiid oktavuodas šiehtadallanbealit mearridedje ásaht ortnega, mainna ovddidit boazodollui oahppan- ja fuolahanvuđot bálvalusaid. Ortnega ovddideapmái biddjojuvvui 350.000 ruvnno.

Bargu ii leat álggahuvvon. Šiehtadallanbealit leat ovttá oaivilis, ahte berre álggahit oahppan- ja fuolahanvuđot bálvalusaid boazodollui.

Šiehtadallanbealit sohpet pilohtaproševtta čadaheames. Pilohtaproševtta čadaha Finnmárkku fylkkamánni.

Pilohtaproševttaid čadaheapmái ásaheavvo referánsajoavku, masa gullet NBR, Sámedikki, DBD ja EBD. Barggu áigot gárvet manijmustá juovlamánu 1. b. 2014.

Pilohtaproševttat ruhtaduvvojit 350.000 ruvnnuin, mii lea várrejuvvon 2012/2013 boazodoallošiehtadusas + 100.000 ruvnnuin BOF bokte pilohtaproševttaid čadaheami ovda bargui ja loahpaheapmái.

2.1.11 Boazologu heiveheapmi

Skábmamánus 2012 gárvánii dan bargajoavkku raporta, mii galggai árvvoštallat boazologu heiveheami čuovvumušaid, ja vejolaš doaibmagaskaomiid. Raporta loahppajurddan lei earret eará, ahte jos ealahusas eai dahkkojuvvu struktuvrralaš rievdadusat, de šaddá struktuvra, mas leat ollu unna ovttadagažat, mat fertejit háhkát dietnasa ealahusa olggobealde. Dat fas mielddisbuktá váttis dili muhtin orohagaide/siiddaide/siidaosiide. Joavku oaivvildii maid, ahte dán áigge leat gaskaoamit, maid sáhtta geavahit sin guovdu, geat árvvoštallet dahje válljejit heaitit ealahusas, dahje siđjiide, geat dárbbasit lasihit boazodoalu olggobeale dietnasa. Joavku oinnii dattetge dárbbaslažžan aktiviseret ja heivehit doaibmagaskaomiid dán jovkui. Árvaluvvui, ahte Finnmárkku NBČ hástá iešguđet aktevrraid ovttasbargui.

Dan barggu čuovvuleami olis NBR ja EBD sohpe geassemánus 2013 bivdit Finnmárku NBČ bovdet daid orohagaid stivrraid ja siidaosiid jođiheddjiid diehtočoahkkimiid, maidda boazologu heiveheapmi nannosepmosit guoská. Čoahkkimiid ulbmil lei kártet man ollugat sávvat guođdit ealahusa boazologu heiveheami geažil, ja mitalit makkár doarjagiid dat joavku sáhtta oažžut. Čoahkkimiid lágidedje golggothmánu loahpas.

Šiehtadallanbealit leat ovttá oaivilis dan hárrái, ahte njukčamánus čuovvulit ášši čoahkkimis, masa servet NBR, Sámediggi, BSD, SBH, EBD ja Finnmárkku NBČ. Čoahkkima ulbmil lea mitalit stáhtusa diehtočoahkkimiid vuodul, ja suokkardallat mo čuovvulit barggu viidáseappot. Suokkardallama vuodul ráhkaduvvo plána, man mielde barget viidáseappot áššiin.

2.1.12 Boazosearvvit

Boazoservviid ráhkadus lea earálágan, go sámi boazodoalus. Iešgudet boazosearvvit leat maid gaskaneaset organiserejuvvon iešgudet láhkai. Boazodoallošiehtadusa dálá ortnegiid ulbmilat leat heivehuvvon sámi boazodoalu hástalusaide. Dan geažil šiehtadallanbealit sohpet geahčadit boazodoallošiehtadusa ortnegiid boazoservviid organisašuvnna ja hástalusaid ektui. Guorahallama vuodul oaidná gude šiehtadusa ortnegiidda boazosearvvit lunddolaččat berrejit gullat, ja gude ortnegat galget leat dušše sámi boazodoalu várás.

Šiehtadallanbealit sohpe čuovvovaš mandáhta ja bargovuogi boazoservviid ja boazodoallošiehtadusa ortnegiid guorahallamiid:

- a) Kártet njealji boazosearvvi organiserema, oamastanstruktuvrra ja doaimma.
- b) Kártet gude ortnegiid boazodoallošiehtadusas boazosearvvit geavahit.
- c) Árvvoštallat boazodoallošiehtadusa dálá ortnegiid ulbmiliid ektui gude ortnegiidda boazosearvvit berrejit searvat, ja gude ortnegat galget doalahuvvot aivve fal sámi boazodollui.
- d) Árvvoštallamis galget maid árvalit vejolaš divustemiid boazodoallošiehtadusa dálá ortnegiidda, nu ahte dat buoremus lági mielde vástidit boazoservviid hástalusaid.
- e) Norgga eanandoalloekomijja dutkaninstituhtta / Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) oažžu bargun čadahit prošeavtta.
- f) NILF galgá bargat lagaš ovtasbarggus SBH:in, mii galgá addit guorahalliide vejolašvuoda beassat geavahit bargui dárbbášlaš vuoddomateriála. Referánsajoavkku bokte NILF galgá bargat lagaš oktavuodas šiehtadallanbeliiguin, nu ahte lea vejolaš suokkardallat ja evttohit áššiid.
- g) Referánsajoavkkus galget leat 4 olbmo, main 2 nammada EBD ja 2 NBR.
- h) NILF ráhkada raportta, mii geigejuvvo šiehtadallanbeliide mañimustá golggotmánu 1. b. 2014.
- i) Prošeakta ruhtaduvvo eanemusat 250.000 ruvnnuin kapihttala 1151 poasttas 51.

2.1.13 Protect Sápmi

Šiehtadallanbealit leat ovtta oaivilis das, ahte Protect Sápmi sáhtta leat mávssolaš aktevra, mii čalmmustahtta ja áimmahušša boazodoalu beroštumiid eatnamiid hálddašemi oktavuodas. Šiehtadallanbealit leat dattetge ovtta oaivilis dan hárrái, ahte ii leat riektá gokčat Protect Sápmi ruhtadoarjaga boazodoallošiehtadusa bokte, ja ahte ruhtadoarjaga fertejit danin ordnet šiehtadusa olggobealde.

2.2 Poasta 75: Goluid unnideaddji doarjagat ja njuolggodoarjagat

2.2.1 Siidaosiid ja boazoservviid doarjagiid oppalaš eavttut

Movttiidahttin dihte njuovvat ja vuovdit eanet bohccobierggu, ja vai šaddet ovttalágan eavttut buot orohagaide, de ásahit gáibádusa, man mielde buot

orohagaid siidaosit galget vuovdit bohccobierggu iežas mearkkas unnimusat 50.000 ruvnno ovddas lassiarvodivada haga.

2.2.2 Siidaosi eaiggáda sajádaga nannen

Šiehtadallanbealit leat ovttá oaivilis dan hárrái, ahte siidaosiid eaiggádiid sajádaga fertet nannet, ja dan láhkai láhčit dilálašvuodaid daid boazodolliide, geain lea boazodoallu váldodoaimman. 2013/2014 boazodoallošiehtadusa šiehtadallamiin bealit sohpe geahpedit goluid unnideaddji doarjagiid ja njuolggodoarjagiid daid dáhpáhusain, main siidaosi eaiggáda ja su náittosguoimmi ja bearraša njuolga bajás dahje vulos manni linnjás, dahje jodiheaddji oappážiid boazolohku lea vuollái 85 proseantta siidda giddaealu boazologus.

Šiehtadallanbealit leat ovttá oaivilis dálá ortnega joatkimis 2014/2015 boazodoallošiehtadusa olis, ja nanne ain viidáseappot siidaosi eaiggáda sajádaga.

Ovdalgo šiehtadallanbealit rievdadit dálá ortnega, de galgá árvvoštallat čuovvumušaid ortnega ulbmiliid ektui. Dasa lassin galgá árvvoštallat hálddahuslaš čuovvumušaid. Árvvoštallamiid dahká bargogoavku, mas leat 4 lahtu, main guoktása nammada NBR ja guoktása Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta bokte. Okta stáhta lahtuin nammaduvvo bargogoavkku jodiheaddjin. Boazodoallohálddahus lea bargogoavkku čállingoddi. Bargogoavku buktá šiehtadallanbeliide raporttas mañimustá golgotmánu 1. b. 2014. Goabbáge bealli gokčá iežas goluid joavkku barggu oktavuodas.

2.2.3 Miessenjuovvandoarjjaortnega geahčadeapmi

Ásahuvvo bargogoavku, mii kárte ja árvvoštallá mañimuš jagiid guhkiduvvon miessenjuovvandoarjaga váikkuhusa. Bargogoavkkus galget leat 4 lahtu, main guoktása nammada NBR ja guoktása Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta bokte. Boazodoallohálddahus lea bargogoavkku čállingoddi. Bargogoavku buktá šiehtadallanbeliide raporttas mañimustá juovlamánu 20. b. 2014. Goabbáge bealli gokčá iežas goluid joavkku barggu oktavuodas.

3. DOAIBMABJUT RÁDIOAKTIIVA NUOSKKIDEAMI GEŽIL

3.1 Rádíoaktiiva nuoskkideami gežil álggahuvvon doaimmaid goluid gokčan

- Kapihttalis 1147 leat várren 2,5 milj. ruvnno goluide, mat gusket bohccobierggu rádioaktivitehtii 2013.
- Njuovvanáigodaga 2013/2014 rádioaktivitehtadoaimmaid njuolggadusat mearriduvvojit seamma bargovuogi mielde go njuolggadusat boazodoallošiehtadusa mielde.

3.2 Boazodoalu rádioaktivitehtadoaimmaid guorahallan

Doaimmat, maid álggahedje váidudan dihte Černobyla reáktorlihkohisvuoda negatiiva váikkuhusaid, leat fargga doaimmahuvvon 30 jagi. Šiehtadallanbealit oidnet danin dárbbaslažžan nammadit bargojoavkku, mii geahčada boazodoalu rádioaktivitehta doaimmaid. Šiehtadallanbealit sohpet nammadit bargojoavkku, mas leat 5 lahtu. Guoktása nammada NBR, ovtta nammada Boazoservviid gulahallanlávdegoddi ja guoktása Stáhta Eanandoallo- ja biebmodepartemeantta bokte. Okta stáhta lahtuin nammaduvvo bargojoavkku jodiheaddjin. Bargojoavkku bargoviidodat lea:

- a) Bargojoavku galgá kártet rádioaktivitehta doaimmaid viidodaga ja geavahusa. Kártemis galget maid čájehit viidodaga ja geavahusa Ruota ja Suoma bealde.
- b) Bargojoavku galgá geahčadit ja árvoštallat doibmetgo dálá rádioaktivitehta doaimmat ulbmiliiddiset mielde.
- c) Joavku galgá árvoštallat dárbbaslaš doaimmaid hámi ja ruhtadeami boahhteáiggis.
- d) Goabbáge bealli gokčá goluidis joavkku barggu oktavuodas.
- e) Bargojoavku ovdanbuktá raporttas šiehtadallanbeliide mañimusat golggotmánu 1. b. 2014.

Oslo, guovvamánu 18. b.2014

Nils Henrik Sara

Anne Marie Glosli